YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

8 päivänä marraskuuta 2001 *

Asiassa C-228/99,

jonka Tribunale civile e penale di Cagliari (Italia) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Silos e Mangimi Martini SpA

vastaan

Ministero delle Finanze

ennakkoratkaisun viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavien tukien vahvistamisesta 29.6.1995 ja 30.6.1995 annettujen komission asetusten N:o 1521/95 ja N:o 1576/95 (EYVL L 147, s. 65 ja EYVL L 150, s. 64) tulkinnasta ja pätevyydestä,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja N. Colneric sekä tuomarit R. Schintgen (esittelevä tuomari) ja V. Skouris,

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Silos e Mangimi Martini SpA, edustajanaan avvocato F. Capelli,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään F. Ruggeri Laderchi,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Silos e Mangimi Martini SpA:n, edustajanaan F. Capelli, ja komission, asiamiehenään L. Visaggio, 31.1.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.4.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunale civile e penale di Cagliari on esittänyt 21.5.1999 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 14.6.1999, viisi ennakkoratkaisukysymystä EY 234 artiklan nojalla viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavien tukien vahvistamisesta 29.6.1995 ja 30.6.1995 annettujen komission asetusten N:o 1521/95 ja N:o 1576/95 (EYVL L 147, s. 65 ja EYVL L 150, s. 64) tulkinnasta ja pätevyydestä.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Silos e Mangimi Martini SpA (jäljempänä Silos) ja Ministero delle Finanze (valtiovarainministeriö) ja joka koskee viljapohjaisten rehuseosten vientitukien maksamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 30 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1766/92 (EYVL L 181, s. 21), sellaisena kuin se on muutettuna Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningas-

kunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyllä asiakirjalla (EYVL 1994, C 241, s. 21 ja EYVL 1995, L 1, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1766/92), 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Edellä 1 artiklassa tarkoitettujen tuotteiden tuontiin yhteisöön tai vientiin yhteisöstä vaaditaan tuonti- tai vientitodistus, jonka jäsenvaltiot myöntävät hakemuksesta jokaiselle riippumatta siitä, mihin hakija on sijoittautunut yhteisössä. Kun maksu tai tuki vahvistetaan ennakolta, ennakkovahvistus merkitään todistukseen, jota pidetään tositteena vahvistamisesta.

Tuonti- tai vientitodistus on voimassa kaikkialla yhteisössä. Näiden todistusten myöntämisen edellytyksenä on vakuuden antaminen, jolla taataan tuonti- tai vientisitoumuksen toteutuminen todistuksen voimassaoloaikana ja joka vakuus menetetään kokonaan tai osittain, jos toiminta ei toteudu tässä määräajassa tai se toteutuu ainoastaan osittain."

4 Saman asetuksen 13 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Siinä määrin kuin on tarpeen sallia 1 artiklassa tarkoitettujen tuotteiden vienti joko sellaisinaan tai liitteessä B lueteltuina tavaroina näiden tuotteiden maailmanmarkkinanoteerausten ja -hintojen perusteella, voidaan näiden noteerausten tai hintojen ja yhteisön hintojen välinen erotus korvata vientituella.

2. Tuki on samansuuruinen kaikkialla yhteisössä. Se voi vaihdella määräpaikan mukaan.

Vahvistettu tuki myönnetään hakemuksesta.

Tuet vahvistetaan säännöllisin väliajoin 23 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

Tarvittaessa komissio voi jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan muuttaa tukia muuna ajankohtana.

3. Vietäessä 1 artiklassa tarkoitettuja tuotteita ja liitteessä B lueteltuja tavaroita sovellettava tuki on vientipäivänä voimassa oleva tuki.

4. Vietäessä 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuja tuotteita todistushakemuksen jättöpäivänä sovellettavaa, vientikuukauden aikana voimassa olevan kynnyshinnan mukaan tarkistettua tukea sovelletaan kuitenkin vientitodistuksen voimassaoloaikana toteutuvaan vientiin hakemuksesta, joka on jätetty samanaikaisesti kuin todistushakemus.

Korjauskerroin voidaan vahvistaa. Sitä sovelletaan ennakolta vahvistettavaan tukeen. Tämä korjauskerroin vahvistetaan 23 artiklassa määriteltyä menettelyä noudattaen. Tarvittaessa komissio voi kuitenkin muuttaa korjauskertoimia.

— —

7. Jos markkinatilannetta tarkasteltaessa todetaan tuen ennakkovahvistusta koskevien säännösten soveltamisesta johtuvia vaikeuksia tai jos tällaisia vaikeuksia uhkaa syntyä, voidaan 23 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen päättää näiden säännösten soveltamisen keskeyttämisestä niin pitkäksi aikaa kuin on ehdottomasti tarpeen.

Erittäin kiireellisissä tapauksissa komissio voi tarkasteltuaan tilannetta kaikkien sen käytettävissä olevien tietojen perusteella päättää ennakkovahvistuksen keskeyttämisestä enintään kolmen työpäivän ajaksi.

Todistushakemuksia, joihin liittyy hakemus ennakkovahvistuksesta, ei keskeyttämisaikana hyväksytä."

5 Asetuksen N:o 1766/92 23 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1 Jos tässä artiklassa säädettyä menettelyä on noudatettava, asian saattaa komitean käsiteltäväksi komitean puheenjohtaja omasta aloitteestaan tai jäsenvaltion edustajan pyynnöstä.

2 Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrätyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrätyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3 Komissio päättää toimenpiteistä, joita sovelletaan välittömästi. Jos toimenpiteet eivät kuitenkaan ole komitean lausunnon mukaisia, komissio ilmoittaa niistä viipymättä neuvostolle. Siinä tapauksessa komissio voi lykätä päättämiensä toimenpiteiden soveltamista enintään yhdellä kuukaudella ilmoituksen tekopäivästä.

Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää asiasta toisin yhden kuukauden kuluessa."

6 Viljapohjaisten rehuseosten vientituen myöntämisestä ja ennakolta vahvistamisesta 29 päivänä syyskuuta 1969 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1913/69 (EYVL L 246, s. 11) 1 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna komission 13.7.1994 antamalla asetuksella N:o 1707/94 (EYVL L 180, s. 19), säädetään seuraavaa:

"Määrätyn kuukauden aikana viljapohjaisten rehuseosten vientituki vahvistetaan tonnille rehuseoksen sisältämää viljaa ottaen huomioon seuraavat edellytykset:

a) yleisimmin käytetyille perusviljoille kuluvaa kuukautta edeltävänä kuukautena myönnettyjen, kuluvana kuukautena voimassa olevan kynnyshinnan mukaan tarkistettujen tukien keskiarvo;

b) kuluvaa kuukautta edeltävän kuukauden 25 ensimmäiseltä päivältä lasketun ja kuluvana kuukautena voimassa olevan kynnyshinnan mukaan tarkistetun yleisimmin käytetyille perusviljoille laskettujen tuontimaksujen keskiarvo;

c) kyseisen tuotteen myyntimahdollisuudet ja -edellytykset maailmanmarkkinoilla;

d) tarpeen välttää häiriöitä yhteisön markkinoilla;

e) viennin taloudellisen puolen."

7 Maataloustuotteiden vientitukien järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1987 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3665/87 (EYVL L 351, s. 1) 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. 'Vientipäivällä' tarkoitetaan päivää, jona tulliviranomainen hyväksyy vienti-ilmoituksen, jossa ilmoitetaan, että tukea haetaan.

2. Vienti-ilmoituksen hyväksymispäivän mukaan määräytyvät:

a) sovellettavan tuen määrä, jos tukea ei ole vahvistettu ennakolta;

b) tarvittaessa tuen määrään tehtävät tarkistukset, jos tuki on vahvistettu ennakolta."

8 Komissio vahvistaa säännöllisesti viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavat tuet. Niinpä viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavien tukien vahvistamisesta 22 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1415/95 (EYVL L 140, s. 24), joka on tullut voimaan 23.6.1995, on vahvistettu tuen määräksi maissille ja maissipohjaisille tuotteille 74,93 ecua tonnilta. Asetuksessa N:o 1521/95, joka tuli voimaan 30.6.1995, tai asetuksessa N:o 1576/95, joka tuli voimaan 1.7.1995, ei vahvistettu näiden tukien määrää ja näin ollen tuet käytännössä poistettiin. Komission 6.7.1995 antamassa asetuksessa N:o 1652/95 (EYVL L 156, s. 38), joka tuli voimaan 7.7.1995, mainitut tuet on palautettu ja niiden määräksi on vahvistettu 62,51 ecua tonnilta.

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä oleva asia

9 Silos on italialainen yritys, joka tuottaa ja vie maasta valmiita ja puolivalmiita rehuseoksia. Toukokuussa 1995 sille oli myönnetty kaksi vientitodistusta, jotka kummatkin koskivat 3 000 tonnin määrää viljapohjaisia rehuseoksia ja jotka olivat voimassa 30.6.1995 asti. Näissä kahdessa todistuksessa tarkoitettu kauppatavara on viety useammassa erässä, ja viimeiset lähetykset on suoritettu 30.6.1995. Toimivaltaiset tulliviranomaiset ovat hyväksyneet näihin viimeisiin vienteihin liittyvät vienti-ilmoitukset 30.6.1995.

10 Silos on vaatinut 383 616 074 Italian liiran (ITL) suuruisen vientituen suorittamista Italian viranomaisilta, jotka ovat kieltäytyneet hyväksymästä tätä vaatimusta sillä perusteella, että asetuksella N:o 1521/95 on vahvistettu 30.6.1995 suoritettuihin vienteihin sovellettavan tuen määräksi nolla ecua tonnilta. Silos on nostanut kanteen Ministero delle Finanzea vastaan tämän velvoittamiseksi maksamaan vaadittu määrä. Kanteensa yhteydessä Silos on pyytänyt kansallista tuomioistuinta esittämään useita asetusten N:o 1521/95 ja N:o 1576/95 pätevyyttä ja tulkintaa koskevia ennakkoratkaisukysymyksiä. Silos on erityisesti korostanut, että asetus N:o 1521/95 oli perustelujen puuttumisen vuoksi pätemätön, että asetuksella N:o 1576/95 on implisiittisesti kumottu asetus

N:o 1521/95 ja että näin ollen asetus N:o 1415/95 on ollut sovellettavissa 30.6.1995, että asetus N:o 1576/95 oli perustelujen puuttumisen vuoksi pätemätön ja että asetusta N:o 1521/95 ei voitu soveltaa vientitoimenpiteisiin, joita varten vientitodistukset oli myönnetty ennen 30.6.1995.

11 Ministero delle Finanze on korostanut kansallisessa tuomioistuimessa, että Silosin olisi pitänyt nostaa EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) nojalla kumoamiskanne asetuksia N:o 1521/95 ja N:o 1576/95 vastaan ja että tällaisen kanteen puuttuessa kaikki Silosin esittämät vaatimukset ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle on jätettävä tutkimatta.

12 Koska Tribunale civile e penale di Cagliari on ollut epävarma asetusten N:o 1521/95 ja N:o 1576/95 tulkinnasta ja pätevyydestä, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Kumotaanko 30.6.1995 annetulla komission asetuksella N:o 1576/95 29.6.1995 annettu komission asetus N:o 1521/95 ja onko tästä syystä katsottava, että viimeksi mainitulla asetuksella ei ole ollut oikeusvaikutuksia 30.6.1995?

2) Onko 29.6.1995 annettua komission asetusta N:o 1521/95 tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa myös sellaisiin vientitoimenpiteisiin, jotka olivat jo käynnissä ja päättyivät samana päivänä, jona mainittu asetus julkaistiin ja saatettiin näin asianomaisten taloudellisten toimijoiden saataville?

3) Onko 29.6.1995 annettua komission asetusta N:o 1521/95 pidettävä pätemättömänä, koska sitä ei ole perusteltu, ja onko tästä syystä katsottava, ettei sillä ole oikeusvaikutuksia?

4) Onko myös 30.6.1995 annettua komission asetusta N:o 1576/95 pidettävä pätemättömänä, koska sitä ei ole perusteltu, ja onko tästä syystä katsottava, ettei sillä ole oikeusvaikutuksia?

5) Kuuluvatko 30.6.1995 suoritetut vientitoimenpiteet 22.6.1995 annetun komission asetuksen N:o 1415/95 soveltamisalaan, jos edellä mainitut asetukset katsotaan pätemättömiksi tai jos 1. kysymyksessä mainittu asetus on kumottu?"

Toinen ennakkoratkaisukysymys

13 Kansallinen tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään, joka on syytä tutkia ensimmäiseksi, voitiinko asetusta N:o 1521/95 soveltaa myös sellaisiin vientitoimenpiteisiin, jotka olivat käynnissä tai päättyivät asetuksen julkaisupäivänä ja joille ei ollut haettu vientituen ennakkovahvistusta.

14 Tässä suhteessa on syytä huomata, että asetuksen N:o 1766/92 13 artiklan 3 kohdasta ja asetuksen N:o 3665/87 3 artiklan 1 ja 2 kohdasta seuraa, kun niitä luetaan yhdessä, että silloin kun vientituen ennakkovahvistusta ei ole haettu, sovellettavien säädöksien ja näin ollen vientituen määrän määräytymisperusteena on otettava huomioon toimivaltaisen tulliviranomaisen suorittama sen vientiilmoituksen hyväksyminen, jossa ilmoitetaan, että tukea haetaan. Tästä seuraa, että ennakkovahvistushakemuksen puuttuessa vientitukihakemukseen sovelle-

taan säädöksiä, jotka ovat voimassa tämän hakemuksen sisältävän vienti-ilmoituksen hyväksymispäivänä.

15 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asetus voi pätevästi tulla voimaan julkaisupäivänään (ks. erityisesti asia 57/72, Westzucker, tuomio 14.3.1973, Kok. 1973, s. 321, 19 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on myös todennut, että asetuksen on katsottava olevan julkaistu koko yhteisön alueella *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* siihen numeroon painettuna julkaisupäivänä, jossa kyseinen asetus on, jollei toisin osoiteta (ks. asia 98/78, Racke, tuomio 25.1.1979, Kok. 1979, s. 69, 17 kohta; Kok. Ep. IV, s. 297). Yhteisöjen tuomioistuin on tässä yhteydessä täsmentänyt, että jos on esitetty näyttö siitä, ettei tämä päivämäärä vastaa päivämäärää, jona kyseinen numero oli tosiasiallisesti saatavilla asianomaisen kieltä vastaavana kieliversiona Luxemburgissa sijaitsevassa Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistossa, on otettava huomioon jälkimmäinen päivämäärä (ks. em. asia Racke, tuomion 15 kohta ja asia C-370/96, Covita, tuomio 26.11.1998, Kok. 1998, s. I-7711, 27 kohta).

16 Kun otetaan huomioon se, että käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 1521/95 oli sen 2 artiklan mukaan tarkoitus tulla voimaan 30.6.1995, ja se, ettei ole väitetty, ettei tämän asetuksen sisältävä 30.6.1995 päivätty *Euroopan yhteisöjen virallinen lehti* ollut tosiasiallisesti saatavana italian kielellä Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistossa, on katsottava, että asetuksen N:o 1521/95 julkaisu ja voimaantulo ovat tapahtuneet kyseisenä päivänä.

17 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetusta N:o 1521/95 oli sovellettava niihin vientitoimenpiteisiin, joiden osalta toimivaltaiset tulliviranomaiset hyväksyivät asetuksen julkaisupäivänä vienti-ilmoituksen, jossa ilmoitettiin vientituen hakemisesta, ja joiden osalta ei ollut haettu vientituen ennakkovahvistusta.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

18 Ensimmäisen kysymyksen osalta riittää sen toteaminen, että vastoin Silosin esittämää sen perusteella, että ensimmäistä asetusta seuraa toinen sisällöltään täysin samanlainen asetus, jossa ei ole mitään viittausta ensimmäiseen, ei voida päätellä, että toinen asetus olisi kumonnut ensimmäisen.

19 Kuten komissio on huomauttanut, säädöksen kumoaminen on taannehtivia vaikutuksia omaava poikkeuksellinen toimenpide, joka voidaan näin ollen tehdä vain nimenomaisesti.

20 Käsiteltävässä asiassa on todettava, ettei asetuksen N:o 1576/95 johdanto-osaan eikä säännöksiin sisälly minkäänlaista mainintaa asetuksen mahdollisesta taannehtivasta soveltamisesta tai nimenomaista viittausta kumotuksi väitettyyn asetukseen N:o 1521/95. Tästä seuraa, ettei 1.7.1995 voimaan tulleella asetuksella N:o 1576/95 ole voitu pätevästi kumota asetusta N:o 1521/95 eikä sillä näin ollen ole ollut mitään vaikutusta jälkimmäisen sovellettavuuteen 30.6.1995.

21 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, ettei asetuksella N:o 1576/95 ole kumottu asetusta N:o 1521/95 eikä sillä näin ollen ole ollut mitään vaikutusta jälkimmäisen sovellettavuuteen 30.6.1995.

Neljäs ennakkoratkaisukysymys

22 Neljännen kysymyksen osalta on yhtäältä todettava, että asetus N:o 1576/95 on sen 2 artiklan mukaan tullut voimaan vasta 1.7.1995.

23 On toisaalta muistettava, kuten tämän tuomion 21 kohdasta käy ilmi, että asetuksella N:o 1576/95 ei ole ollut mitään vaikutusta asetuksen N:o 1521/95 sovellettavuuteen 30.6.1995.

24 Koska pääasiassa on selvää, että kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan riita-asian kohteena olevat viennit on suoritettu 30.6.1995, asetusta N:o 1576/95 ei voida soveltaa niihin, eikä sen pätevyydellä siis selvästikään ole vaikutusta pääasian ratkaisuun.

25 Neljänteen kysymykseen ei näin ollen tarvitse vastata.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

26 Kansallinen tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään, onko asetus N:o 1521/95 pätemätön EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan (josta on tullut EY 253 artikla) mukaisen perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämisen takia.

27 Tässä suhteessa on muistettava, että vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että perustamissopimuksen 190 artiklan mukainen perusteluvelvollisuus määräytyy kyseisen säädöksen, päätöksen tai muun toimenpiteen luonteen mukaan. Perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimen tehneen yhteisön toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden. Ei voida myöskään vaatia, että toimen perusteluissa esitettäisiin kaikki asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat yksityiskohdat, koska kyseinen toimi kuuluu järjestelmälliseen kokonaisuuteen, josta se on osa (ks. asia C-244/95, Moskof, tuomio 20.11.1997, Kok. 1997, s. I-6441, 57 kohta).

28 On kuitenkin myös todettu, että vaikka päätös, joka on samansuuntainen vakiintuneen päätöskäytännön kanssa, voidaan perustella suppeasti, muun muassa viittaamalla kyseiseen käytäntöön, niin komission on esitettävä päättelynsä nimenomaisesti silloin, kun päätös menee aikaisempia päätöksiä huomattavasti pidemmälle (asia C-350/98, Delacre ym. v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-395, 15 kohta ja vastaavasti em. asia Moskof, tuomion 54 kohta).

29 Tässä tapauksessa on kuitenkin todettava, että asetuksen N:o 1521/95 perustelut eivät ole tämän velvollisuuden mukaiset. Näissä perusteluissa, jotka ovat samanlaiset kuin asetuksessa N:o 1415/95, jolla komissio on nostanut pääasian kohteena olevien tuotteiden vientituen määrän 74,93 ecuun tonnilta, ei ole esitetty mitään erityistä selitystä niistä syistä, joiden vuoksi komissio on viikko tämän jälkimmäisen asetuksen antamisen jälkeen itse asiassa poistanut mainitut tuet vähentämällä niiden määrän nollaan ecuun tonnilta.

30 Yksinkertaisia viittauksia tuotteiden myyntimahdollisuuksiin ja -edellytyksiin maailmanmarkkinoilla, tarpeeseen välttää häiriöitä yhteisön markkinoilla ja viennin taloudellisiin seikkoihin ei voida, vastoin komission esittämää, pitää riittävänä perusteluna asetuksen N:o 1521/95 kaltaiselle asetukselle, jolla poiketaan komission tavallisesta käytännöstä, jonka mukaan vientituen määrä vahvistetaan kyseisten tuotteiden yhtäältä yhteisön markkinoilla ja toisaalta maailmanmarkkinoilla vallitsevien hintojen välisen erotuksen perusteella.

31 Kaiken edellä esitetyn perusteella on kolmanteen kysymykseen vastattava, että asetuksen N:o 1521/95 osalta ei ole noudatettu perustamissopimuksen 190 artiklan mukaista perusteluvelvollisuutta ja että kyseinen asetus on näin ollen pätemätön.

Viides ennakkoratkaisukysymys

32 Kansallinen tuomioistuin kysyy viidennellä kysymyksellään, seuraako asetuksen N:o 1521/95 pätemättömyydestä, että viljapohjaisten rehujen vientituet, jotka oli ilmoitettu haettavaksi toimivaltaisen tulliviranomaisen 30.6.1995 hyväksymissä vienti-ilmoituksissa ja joiden osalta ei ollut haettu mitään ennakkovahvistusta, on laskettava asetuksen N:o 1415/95 mukaisesti.

33 Tässä suhteessa on korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, vastoin komission esittämää, että sellaisen asetuksen julistaminen pätemättömäksi, jolla on implisiittisesti kumottu toinen asetus, merkitsee periaatteessa pääasian asianosaisille oikeutta tulla asetetuksi samaan tilanteeseen, kuin jos tätä kumoamista ei olisi tapahtunut (ks. vastaavasti asia 201/87, Cargill, tuomio 28.2.1989, Kok. 1989, s. 489, 21 kohta).

34 Tästä seuraa, että asetuksen N:o 1521/95 pätemättömyyden johdosta vientituet, jotka Silos oli ilmoittanut hakevansa 30.6.1995 hyväksytyissä vienti-ilmoituksissa, on laskettava asetuksen N:o 1415/95 mukaisesti.

35 Mitä tulee komission esittämään vaatimukseen siitä, että yhteisöjen tuomioistuin rajoittaisi ajallisesti asetuksen N:o 1521/95 pätemättömäksi julistamisen vaikutuksia tässä ennakkoratkaisuasiassa, on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön (ks. esim. yhdistetyt asiat C-38/90 ja C-151/90, Lomas ym., tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. I-1781, 23 kohta) mukaan silloin, kun se oikeusvarmuuteen liittyvien pakottavien syiden nojalla on perusteltua, yhteisöjen tuomioistuimelle on annettu EY 231 artiklan toisessa kohdassa, jota voidaan soveltaa vastaavasti myös yhteisöjen toimielimen säädöksen pätevyyden arviointia koskevassa EY 234 artiklan mukaisessa ennakkoratkaisumenettelyssä,

harkintavalta kussakin yksittäistapauksessa todeta, miltä osin mitättömäksi julistetun asetuksen vaikutuksia kuitenkin on pidettävä pysyvinä.

36 Tämän oikeuskäytännön mukaisesti yhteisöjen tuomioistuin on käyttänyt mahdollisuutta rajoittaa ajallisesti yhteisön säännösten pätemättömäksi toteamisen vaikutuksia silloin, kun oikeusvarmuutta koskevat pakottavat syyt, jotka johtuvat kaikista julkisista ja yksityisistä eduista kysymyksessä olevissa asioissa, estävät sen, että kyseisten säännösten perusteella tuomion antamispäivää edeltävänä ajanjaksona perityt tai maksetut määrät riitautettaisiin (ks. mm. asia 4/79, Providence agricole de la Champagne, tuomio 15.10.1980, Kok. 1980, s. 2823, 45 ja 46 kohta ja asia 41/84, Pinna, tuomio 15.1.1986, Kok. 1986, s. 1, 28 kohta; Kok. Ep. VIII, s. 369).

37 Tässä tapauksessa on yhtäältä todettava, että asetuksella N:o 1521/95 käyttöön otettu järjestely oli sovellettavissa vain erittäin lyhyenä ajanjaksona, nimittäin yhtenä ainoana päivänä, ja että kyseisessä asetuksessa tarkoitettuja vientitoimenpiteitä on näin ollen suhteellisen vähän ja ne ovat helposti tunnistettavissa. Toisaalta komissio ei ole esittänyt mitään oikeusvarmuutta koskeviin pakottaviin näkökohtiin liittyviä perusteita, jotka voisivat oikeuttaa asetuksen N:o 1521/95 pätemättömäksi julistamisen vaikutusten rajoittamisen ajallisesti.

38 Tämän tuomion vaikutuksia ei näin ollen ole rajoitettava ajallisesti.

39 Edellä esitetyn perusteella viidenteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1521/95 pätemättömyydestä seuraa, että viljapohjaisten rehujen vientituet, jotka oli ilmoitettu haettavaksi toimivaltaisen tulliviranomaisen 30.6.1995

hyväksymissä vienti-ilmoituksissa ja joiden osalta ei ollut haettu ennakkovahvistusta, on laskettava asetuksen N:o 1415/95 mukaisesti.

Oikeudenkäyntikulut

40 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Tribunale civile e penale di Cagliarin 21.5.1999 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavien tukien vahvistamisesta 29 päivänä kesäkuuta 1995 annettua komission asetusta (EY) N:o 1521/95 oli sovellettava niihin vientitoimenpiteisiin, joiden osalta toimivaltaiset tulliviranomaiset hyväksyivät asetuksen julkaisupäivänä vienti-ilmoituksen,**

jossa ilmoitettiin vientituen hakemisesta, ja joiden osalta ei ollut haettu vientituen ennakkovahvistusta.

2) Viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavien tukien vahvistamisesta 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1576/95 ei ole kumottu asetusta N:o 1521/95, eikä sillä näin ollen ole ollut mitään vaikutusta jälkimmäisen sovellettavuuteen 30.6.1995.

3) Asetuksen N:o 1521/95 osalta ei ole noudatettu EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan (josta on tullut EY 253 artikla) mukaista perusteluvelvollisuutta, ja kyseinen asetus on näin ollen pätemätön.

4) Asetuksen N:o 1521/95 pätemättömyydestä seuraa, että viljapohjaisten rehujen vientituet, jotka oli ilmoitettu haettavaksi toimivaltaisen tulliviranomaisen 30.6.1995 hyväksymissä vienti-ilmoituksissa ja joiden osalta ei ollut haettu ennakkovahvistusta, on laskettava viljapohjaisten rehuseosten vientiin sovellettavien tukien vahvistamisesta 22 päivänä kesäkuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1415/95 mukaisesti.

Colneric Schintgen Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä marraskuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

N. Colneric

toisen jaoston puheenjohtaja